

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Millise Riigi Kohus On Pädev Kohtuasjaga Tegelema?](#) > [Sweden](#)

Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Sisu koostaja:



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)



1 Kas pöörduda tuleks tavalisse tsiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?

Tsiviilvaidlusi arutab tavaliselt üldkohus (*allmän domstol*). Kohtuasi tuleb algatada pädevas piirkonnakohtus (*tingsrätt*).

Töökohus (*arbetsdomstol*) on Rootsis ainus erikohus, mis menetleb tsiviilõiguslikke vaidlusi. Samuti on olemas teatavad piirkonnakohtud, kes menetlevad konkreetset liiki kohtuasju. Nende kohtute pädevuse kohta leiate teavet [küsimusele nr 3 antud vastusest](#).

Lisateavet üldkohtute kohta leiate [siit](#) ja erikohtute kohta [siit](#).

Teatavaid tsiviilvaidlusi arutavad organid, mis ei ole tegelikult kohtud. Kiirmenetluse raames lihtsustatud menetlust kasutades võib Rootsi täitevasutus (*Kronofogdemyndigheten*) nõuda isikult makse tegemist või võtta muid meetmeid. Täitevasutuse otsuseid saab vaidlustada piirkonnakohtus. Üüri- või rendisuhetest tulenevaid teatavat liiki vaidlusi lahendavad üüri- (*hyresnämnder*) või rendiasjade komisjonid (*arrendenämnder*).

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saab teada, millisesse tsiviilkohtusse pean ma pöörduma?

2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tavaline tsiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohtus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?

Peaaegu kõik tsiviilasjad tuleb kõigepealt algatada madalaima astme kohtus, nimelt piirkonnakohtus.

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)

2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel

Üldjuhul tuleb hagiavaldus esitada kostja alalise elukoha järgsele kohtule. Füüsilist isikut käsitatakse selle koha alalise elanikuna, kus ta on kandud elanikeregistrisse. Maksuamet (*Skatteverket*) võib anda teavet selle kohta, kus on isik kandud elanikeregistrisse (tel +46 (0)8 56 48 51 60). Juriidiliste isikute residentsus määratakse tavaliselt kindlaks selle alusel, kus asub nende registrijärgne asukoht.

Kohtuasja võib olla võimalik algatada Rootsi kohtus ka juhul, kui isik ei ela Rootsis. Kui kostjal puudub Rootsis alaline elukoht, võib kohtuasja algatada tema praeguses viibimiskohas või teataval juhul tema viimasel elu- või viibimiskohas. Teatavate tsiviilvaidlustega seoses võib kohtuasja algatada Rootsis ka juhul, kui kostja elab

välisriigis. Kui kostjal on kinnisvara Rootsis või ta on sõlminud Rootsis lepingulised suhted, on see kohtualluvuse kindlaksmääramisel otsustava tähtsusega.

Piiriüleste asjade korral on oluline meeles pidada, et Rootsi õigusaktide sätteid kohtualluvuse kohta saab kohaldada üksnes juhul, kui asi kuulub Rootsi kohtute pädevusse. Enamikul juhtudel kuulub asi Rootsi kohtute pädevusse siis, kui Rootsi kohtul on pädevus siseriiklike kohtualluvust käsitlevate õigusnormide alusel. Samuti tuleb sellega seoses arvesse võtta mis tahes kohaldatavaid välislepinguid. Rootsi jaoks on neist kõige olulisemad Brüsseli I määrus, Brüsseli konventsioon ja Lugano konventsioon – nende välislepingutega reguleeritakse kohtualluvust sellistes olukordades, kus kostja on määruse või konventsiooniga hõlmatud riigi resident. Eelkõige on nendes sätestatud ka seda, et ELi liikmesriigi või konventsiooniosalise riigi residentide suhtes ei saa kohaldada neid kohtualluvuse sätteid, mille kohaselt võib võlanõude esitada seal, kus kostjal on kinnisvara.

2.2.2 Erandid

2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?

Rootsis on mitmeid kohtualluvust käsitlevaid sätteid, mille kohaselt võib kohtuasja algatada muus kohtus peale kostja elukohajärgse kohtu. Mitmes välislepingus, näiteks Brüsseli I määruses ning Brüsseli ja Lugano konventsioonis, on samuti kehtestatud eeskirjad valikulise kohtualluvuse kohta.

Valikulist kohtualluvust käsitlevad peamised eeskirjad on Rootsis järgmised.

- Kahju kandnud isik võib pöörduda hagiga selle kohtu poole, kelle tööpiirkond hõlmab kahju tekitamise või tekkimise kohta. Põhimõtteliselt ei kohaldata seda sätet lepingu rikkumise korral. Kuriteost tulenevad kahjunõuded võib esitada kuriteoga seoses algatatud kriminaalasja raames.
- Kohtuasja, mis on seotud tarbijaõiguste rikkumisega ja mille puhul nõude summa on väike, võivad tarbijad algatada ettevõtja vastu oma elukohajärgses kohtus.
- Lepingulistest suhetest tulenevaid võlanõudeid hõlmavaid kohtuasju saab mõnel juhul algatada lepingu sõlmimise koha järgses kohtus. Teisalt ei sisalda Rootsi õigusaktid sätteid, mille kohaselt saaks pädevuse üle anda sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas hakatakse lepingut täitma.
- Äritegevusega seoses tekkinud vaidlust hõlmava kohtuasja võib ettevõtja vastu esitada mõnel juhul ettevõtja tegevuskohajärgsele kohtule.
- Lapse hooldusõigust, elukohta ja külastusõigust käsitlevaid kohtuasju arutatakse tavaliselt lapse elukohajärgses kohtus (vt ka vanema hooldusõigust Rootsis käsitlev teabeleht).
- Lapsele makstavat elatist käsitlevad hagid esitatakse tavaliselt kostja elukohajärgsele kohtule, kuid isaduse tuvastamist, abieluvaidlusi ja vanema hooldusõigust (laste hooldusõigust ja laste elukohta) käsitlevaid asju võib arutada ka muus kohtus.

2.2.2.2 Millal peab valida teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Rootsi õigusaktid sisaldavad mitmeid erandliku kohtualluvuse eeskirju, mille kohaselt tuleb kohtuasi algatada konkreetses kohtus. Ka mitmes välislepingus, näiteks Brüsseli I määruses ning Brüsseli ja Lugano konventsioonis, on kehtestatud eeskirjad erandliku kohtualluvuse kohta. Juhul kui nende eeskirjadega reguleeritud kohtuasja algatamiseks pöörduetakse muu kui erandliku pädevusega kohtu poole, ei ole sellel kohtul lubatud asja arutada.

Erandlikku kohtualluvust käsitlevad peamised eeskirjad on Rootsis järgmised.

- Enamiku omandiõigusega seotud vaidluste lahendamiseks tuleb pöörduda vara asukohajärgse kohtu poole.
- Teatavaid varaga seotud vaidlusi peab menetlema maa- ja keskkonnaasjade kohus (*mark- och miljöödomstol*) või üüri- või rendiasjade kohus. Ka siin on määrav vara asukoht.
- Pärimisõigusega seotud asju peab arutama see kohus, kelle tööpiirkonnas lahkunu elas.
- Abieluvaidlusi ja vara jagamist abikaasade vahel käsitlevaid vaidlusi tuleb arutada ühe poole elukohajärgses kohtus.
- Kui tegemist on vaidlusega, mida tuleb arutada töökohtus, ei saa selle asjaga seoses pöörduda kostja elukohajärgse üldkohtu poole.
- Konkurentsi-, turundus-, keskkonna-, mere- ja intellektuaalomandiõiguse asjade puhul kehtivad sageli erisätted, millega antakse nende menetlemise pädevus ainult ühele kohtule.

- Svea apellatsioonikohtul (*Svea hovrätt*) on ainupädevus menetleda teatavaid avaldusi, mis käsitlevad välisriigi kohtute tehtud otsuste täitmist.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Pooled võivad sõlmida kokkuleppe, mille kohaselt võib vaidlust lahendada või peab seda tegema teatavas kohtus. Sellist kokkulepet nimetatakse kohtualluvuse kokkuleppeks ja see tuleb sõlmida kirjalikult. Kokkuleppega võidakse ette näha ühe kohtu ainupädevus. Samuti võidakse kokku leppida, et pädev on see kohus, kellel ei oleks pädevust tavapäraste kohtualluvust käsitlevate eeskirjade alusel. Pooled võivad samuti anda pädevuse rohkem kui ühele kohtule.

Põhimõtteliselt peab pooltevahelise kokkuleppega pädevaks kohtuks määratud kohus nõustuma talle esitatud asju menetlema. See ei kehti siiski juhul, kui kokkulepe on vastuolus erandlikku kohtualluvust käsitlevate mis tahes eeskirjadega. Juhul kui üks menetlusosaline väidab, et kohtualluvuse kokkulepe on kehtetu, peab kohus uurima ka seda väidet. Selle tulemusena võidakse jõuda järeldusele, et kohtul pädevus puudub.

Kohus, kellel ei oleks pädevust tavapäraste kohtualluvust käsitlevate eeskirjade alusel, võib siiski olla pädev asja menetlema juhul, kui kostja ei esita vastuväiteid, et asja arutab vale kohus (seda nimetatakse vaikivaks kohtualluvuse kokkuleppeks). See ei ole nii aga juhul, kui kohaldatakse erandlikku kohtualluvust käsitlevaid eeskirju, mida kohus peab omal algatusel kontrollima. Kohus ei uuri siiski automaatselt küsimust, kas asi on kohtule esitatud vastuolus üldreegli, valikulise kohtualluvuse eeskirjade või kohtualluvuse kokkuleppega. Igasugused vastuväited seoses kohtu pädevuse puudumisega tuleb esitada siis, kui pooled väljendavad esmakordselt oma seisukohta kohtuasja raames. Juhul kui kostja ei esita mingeid seisukohti ja kohus peab tegema tagaseljaotsuse, peab kohus siiski kontrollima, kas tal on pädevus.

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Rootsis on ainult üks tsiviilvaidluste arutamisega tegelev erikohus, milleks on töökohus. Töökohus arutab töövaidlusi, s.t tööandja ja töötaja vaheliste suhetega seotud vaidlusi.

Teatavat liiki tsiviilasju menetlevad teatavad piirkonnakohtud. Viie piirkonnakohtu juures tegutsevad ka maa- ja keskkonnaasjade kohtud (*mark- och miljödomstolar*). Need kohtud menetlevad keskkonnaseadustiku (*miljöbalken*) kohaseid asju ning sundvõõrandamist ja kinnistu moodustamist käsitlevaid asju. Mereõiguse asju arutavad seitsme piirkonnakohtu juurde loodud merekohtud (*sjörättsdomstolar*). Stockholmi piirkonnakohtu (*Stockholms tingsrätt*) juures tegutseval patendi- ja kaubanduskohtul (*patent- och marknadsdomstolen*) on intellektuaalomandi-, konkurentsi- ja turundusõigusega seotud asjade arutamise ainupädevus.

Viimati uuendatud: 28/08/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalse koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalse koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.